

A mese

A mese előkelő tündér volt eddig. Orrát finto-
ritva ment el a dohos pincelakás előtt, — a „Kék
madár“ Tytil és Mytiljének az volt a mese, ha ka-
rácsony estéjén a szemközti ház ablakán át meg-
számlálhatták a gazdag gyerekek süteményeit. A
gazdag gyerek bonnet, Fräuleint, Mademoisellet
kapott, akinek egyetlen kötelessége az ő szórakoz-
tatása volt, a gazdag gyerek születésnapjén asztalká-
ján ott feküdt a világ meseirodalmának minden
gyöngye, szép kötésben, finom papíron, művészi
illusztrációkkal, a gazdag gyerek ott könyökölt
minden karácsonyi gyerekelőadáson a páholy vö-
rösbárony peremén. A gazdag gyerek mesében
fürdött még, mikor a szegényt már beállították a
kötelesség jármába, délelőtt az iskola merev pad-
jában ült karbatett kézzel és ha délután mégis
csak elbujt a kukóban vakumi huszadkézből köl-
csönzött régi, rongyos, piszkos mesekönyvet falva
boldog gyerekámulással, — már kergette az anyja
eriggy, tanuld a leckédet, vagy ha nincs leckéd,
ringasd a kis öcséd, hozz pálinkát az apádnak
állj sorba zsírért helyettem, dolgozz!

A mese most bevomult minden kisgyerek éle-
tébe. Megszűnt magántulajdon lenni, elmegy a gye-
rekek elé, bekopog az ajtójukon az életükbe és
széppé teszi azt. Ma már moziban, iskolákban,
színházakban, kórházakban, sőt járványkórhá-
zakban is, mindenütt folyik mese. Minden gyerek
minden héten egyszer sorra kerül. Itt modern
meséket mondanak nekik, az újkor meséit,
melyek nemcsak művészi gyönyörűséget adnak,
de belopódzva a tudat alá, mélységes szociális
igazságokat ültetnek el a gyereklélekben.

— Volt egyszer — mondja például egy mai
mese — egy óriás, meg egy püpos törpe. Az óriás

nak volt egy óriási földje, a kis püposnak egy
kis földje, éppen annyi, amennyit maga meg tudott
művelni. Egyszer azt mondta a törpe az óriásnak:
„Nézd, te, aki egy olyan nagy földet művelsz
meg, már meg sem éreznéd, ha ezt az én kicsimet
is elvállalnád.“ — A jószívű óriás szívesen elvál-
lalta. — Később azt mondta a törpe: „Nézd, ne
ked annyi földed van, adj nekem belőle egy kicsit!“
— És a törpe lassanként elkéregette az óriás egész
földjét; a jószívű óriás már észre sem vette, hogy
neki semmi sem maradt belőle, míg a törpének
már kertje, parkja is van. És amikor észre na-
gyobb darab kenyeret kért, a törpe rákiáltott:
„Megbolondultál? Ez a föld az enyém, te a szol-
gám vagy, a munkásom!“ — A szegény buta óriás
felegyenesítette a munkától meggörnyedt hátát,
de ekkor észrevette, hogy a két dolgos kezén bi-
lincs csörög . . .

Ezt a mozdulatot, a meggörnyedt óriást, amint
ránéz bilincses kezére, egy pillanat alatt odavá-
zolja a piktor bácsi is a táblára. Egy szóval, egy
árva szóval sem magyarázzák meg, hogy mit fed
a mese allegóriája, de az iskolapadban felkönyö-
kölve ülnek a gyerekek és csillogó szemmel, vissza-
fojtott lélegzettel isszák a mesét és — ezt az egyik
mesélőbácsitól tudjuk — tökéletesen megértik a
tendenciáját.

A modern mesemondó segédeszközöket kap a
művészet minden ágából. Egyelőre piktor kísér
illusztrációkkal, de később megvalósítják a zenés,
jelnevezes mesemondást is. Így adnak játszva mű-
vészi gyönyörűséget a gyerekeknek, akivel másnap
a tanítója emlékezetből leiratja a mesét. A gyerek,
aki előtte való nap maga előtt látta keletkezni a
rajzot is, meg fogja próbálni maga is ezt az oly
könnyűnek látszó mesterséget. A sablonos, tortu-

rás rajzórák helyett így kedv és gyönyörűség adja most kezükbe a ceruzát. Az ország minden vidékéről összegyűjtik majd ezeket az emlékezetből megírt, megrajzolt meséket és ahol a tehetségnek egy szikra is megvilan, azi a kis mestert azonnal

felhozzadják a központba, ahol megfelelő figyelemben, szakszerű oktatásban részesítik.

Mesét kapnak különben a tíz éven felüli gyerekek is tizenhat-tizennyolc éves korukig, nem úgy, mint eddig, amikor a tizesztendős kis külvárosi gyermek undorodva csapta le az agyonnyűtt rossz olvasókönyvét és Nick Carterekbe temetkezett. Most Andersen-mesét kapnak még tizenhatévesek is, de ezeket a meséket cirkuszokban fogják elmondani hatalmas arányú, minden modern technikát felölelő reinhardti szcenirozással és ahol már nem futja színpadi lehetőségekkel, ott közbeaprólévalva kísérik a mozi.

Gazdag gyerek előkelő időtöltése így lesz majd szépséges, hasznos, céltudatos faktor az új ember nevelésében. Kiépítésével a közoktatásügyi népbizottság gyermekszórakoztató bizottsága foglalkozik szakértelemmel és meleg szívvel, az a tervük az is, hogy minden gyerek szórakoztatás ingyenes legyen. Egyelőre azonban a mesemondás további intézkedésig szünetel.